

PRVI SLOVENSKE LIST V AMERIKI

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU; S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian Organizations)

STEV. (NO.) 184. CHICAGO, ILL., ČETRTEK, 23. SEPTEMBRA — THURSDAY, SEPTEMBER 23, 1937 LETNIK (VOL.) XLVI.

Sovjeti zopet udarili po fašizmu - Srednja pot za Ameriko

Sovjetski delegat zahteval od Lige narodov, da priskoči na pomoč Španiji in Kitajski in da končno ostreje nastopi proti fašističnim državam in Japonski. — Avstralija predlagala sklicanje konference svetovnih držav.

Zeneva, Švica. — Sovjetska Rusija je po svojem delegatu, M. Litvinovu, ta tork zopet dvignila glas proti obema fašističnim državam, Italiji in Nemčiji, ter proti Japonski, in jih obsodila kot napadalke in kršiteljece miru ter zahtevala od Lige narodov, da nemudoma priskoči na pomoč žrtvam teh napadalok, namreč Španiji in Kitajski.

Litvinov je zasmehljivo govoril o demokracijskih državah, ki se takoj ustrašijo, kakor hitro kak diktator odpre usta, in hite na vse pretege, da čimprej potolajijo njegovo jezo. Povdaril je, da ne more biti nikakega mešetarejnja med pravim in krivim, češ, "napad in nenapad, mir in vojna, se ne morejo spraviti v sklad", ter nadaljeval: "Papi gam na visokih mestih se mora povedati, da nesmisel ne preneha biti nesmisel, tudi ako se ponavlja dan za dnem." S tem je menil voditelje omenjenih treh držav, katerih priljubljen predmet je stalno povdarjanje, da se njih napadi izvaja pod geslom protikomunizma.

"Pod tem geslom se skriva samo njih hrepenenje po kositru, bakru, ali pa po trgovinskih pridobitvah", je dejal Litvinov. "To geslo se je zdaj že razširilo v toliko, da se je pod njim nastopilo na Kitajskem in v raznih evropskih državah. Temu se mora napraviti konec. Ligi je mogoče, da nudi Španiji in Kitajski bolj izdatno pomoč, kakor pa samo toliko, kolikor ste ti dve državi v svoji skromnosti zahtevali."

"Skromna zahteva", s katero ste se Španija in Kitajska obrnili na Ligo in na katero so se nanašale Litvinove besede, obstoji v tem, da Liga obsodi Japonsko, kakor tudi Italijo in Nemčijo, kot napadalke, s čimer bi bila Liga po pravih obvezana, da podzame kako kazensko akcijo proti tem državam.

Litvinov je končno povdaril, da bo vsak obziren nastop v rokavicah napram fašističnih državam brezuspešen, ter je navedel za vzgled mednarodni odbor za nevmesavanje v Španiji; delovanje tega odbora se je izcimilo v popolno polomijo, ker ste Nemčija in Italija lahko brez kazni kršili določbe in pošiljali svoje čete v Španijo.

Isti dan se je od delegata iz Avstralije stavljal v Ligi predlog, naj se skliče svetovna konferenca vseh držav, tudi tistih, ki niso včlanjene v Ligo, torej tudi Zed. držav, da se pride do kakega sredstva, s pomočjo katerega bi se končale sovražnosti na Kitajskem. Take svetovne konference predvideva člen 11. Ligiških pravil.

KITAJSKA RAZOČARANA

Obsoja izselitev ameriškega poslaništva iz Nankinga.

Zeneva, Švica. — Kitajski delegat na Ligi narodov je v ponedeljek izrazil globoko razočaranje nad Ameriko. Povod temu je bil, ker so Zed. države izselile svoje poslaništvo iz kitajske prestolnice Nankinga enajst milj daleč iz mesta, in sicer zato, ker so Japonci objavili, da bodo mesto obstreljevali. Kitajec je dejal, da to nekako kaže, da se je dala Amerika ustrašiti Japonci in se podvrgla njenim ukazom, ali pa, da gre njena skrb, da se obvaruje zapletljajev, preko skrajne meje.

BRATJE Z UMOROM MAŠČEVALI SEŠTRO

Shelbyville, Ky. — General H. Denhardt, proti kateremu se je vršila tožba, ko je bil obdolžen, da je umoril svojo zaročenko, Mrs. Verno G. Taylor, je padel zadnji ponedeljek kot žrtev maščevanja treh bratov ženske. V novembru 1936 je bila Mrs. Taylor najdena mrtva, ustreljena, na neki samotni poti. General je trdil, da je ženska izvršila samoumor, in porotna obravnava proti njemu, vršča se meseca maja, se je morala razpustiti, ker porotniki niso prišli do soglasja, ter bi se imela v kratkem vršiti nova obravnava. Denhardt, ki je bil med tem časom pod varščino, se je v ponedeljek zvečer vračal s svojim odvjetnikom v hotel, toda pred vhom so ga naskočili trije bratje Mrs. Taylor in sedem strelov je na mestu končalo generalovo življenje. Bratje so bili brez odpora aretirani.

NIKAKEGA IZGLEDA ZA OTVORITEV ŠOL

Chicago, Ill. — Še vedno je popolnoma negotovo, kdaj bo mogoče otvoriti tukajšnje osnovne publikne šole, kakor izjavljajo zdravstvene oblasti. Tekom sobote in nedelje se je namreč pojavilo 18 novih slučajev obolenja na otroški paralizni in tekem teh dveh dni je ena oseba tudi umrla. Skupno je zadnji teden podelglo tej boleznici pet oseb.

ZDAJ BO SAM POTREBOVAL GROB

Chicago, Ill. — 65 letni Wm. Huttinen, 3259 Le Moyne st., bo zdaj sam potreboval zadnje bivališče, kakoršnega je drugemu pripravljaj. Med tem, ko je pretekli ponedeljek na Irving Park blvd. pokopališču kopal grob, ga je zadela kap in se je mrtev zgrudil.

LEWIS SKLICAL ZBOROVANJE

Predsedniki CIO unij pozvani v Atlantic City.

Washington, D.C. — Predsedniki 32 delavskih unij, ki so združene pod CIO, se bodo sestali k zborovanju v Atlantic City, 11. oktobra. Poziv na zborovanje je izdal načelnik CIO, John Lewis, ki je omenil, da se bo na njem sestavil načrt za delovanje organizacije v bodočnosti. Splošno pa se smatra, da bo to zborovanje nekaj protikorak proti konvenciji nasprotnih organizacij, delavske federacije, ki se bo pričela 4. oktobra v Denverju.

FANT HOTEL PRITI DO DENARJA

Chicago, Ill. — Aretiran je bil pretekli ponedeljek 21 let stari Andrew Lundsberg, 6215 No. Melvina ave., ker je na nepošten način skušal priti do denarja. Kakor je sam priznal, je zažgal svoj avto, na kar je javil policiji, da mu je bil ukraden. Pričakovano je, da mu bo izplačana zavarovalnina \$450. Policija pa je našla ogorele ostanke kare in ugotovila, da ni bila ključavnica nasilno odprta, na kar je fanta prišla.

AMERIKANEC VREDEN TREH NACIJONALISTOV

Gibraltar. — Kakor poročajo nacionalistične oblasti iz Seville, bo Amerikanec Harold E. Dahl v kratkem izpuščen na svobodo, toda v zameno za to mora mairidska vlada izpustiti tri nacionalistične vojne ujetnike. Kakor že poročano, se je za izpustitev Dahla, ki se je kot pilot boril na vladni strani in prišel v ujetništvo, obrnila njegova žena, ki biva v Franciji, naravnost na generala Franco.

Širite in priporočajte list "Amerikanski Slovenec"!

PRESEDNIK BO GOVORIL NA POTOVANJU

Hyde Park, N. Y. — Med potovanjem proti zapadu, ki ga je nastopil s svojo ženo, bo imel predsednik Roosevelt več govorov. Prvega od teh bo imel v petek zjutraj s platforme vlaka na postaji v mestu Cheyenne, Wyo. Skozi Chicago se bo vozil predsednik tja in nazaj, vendar se bo ustavil tamkaj le na povratku, 5. oktobra.

KRIŽEM SVETA

Moskva, Rusija. — Sovjeti so pričeli ponovno "čistiti", točasno med uslužbenci žitnih skladišč. Tako so bile štiri osebe v ponedeljek ustreljene, obsojene razdiralnega dela, češ, da so kradle in kvarile žito.

Berlin, Nemčija. — Nad tukajšnjim mestom so se v ponedeljek zjutraj vršile zračne vojaške vaje, pri katerih je en oddelek aeroplanov 'napadal' mesto, drugi ga je branil. Prebivalstvo se je moralo obnašati kot v slučaju pravega zračnega napada.

Sangaj, Kitajska. — Med tem, ko je osebe ameriškega poslaništva v Nankingu zapustilo mesto in se preselilo na bojne ladje iz strahu pred japonskimi napadi, je ostal v poslopju samo drugi tajnik poslanika, J. Hall Paxton, in ima namen tamkaj tudi vztrajati.

PRAZNIK NA ČAST MUSSOLINIJU

Berlin, Nemčija. — Med drugimi izrednimi častmi, s katerimi nameravajo nazivji obsipati Mussolinija, ko bo prišel semkaj na obisk prihodnji teden, bo tudi ta, da se bo v tork proglasil uradni praznik, in vse poslovanje bo moralo počivati ta dan. Mussolinij bo prebil tri dni v tem mestu in vrhunec cele proslave bo veliko zborovanje na omenjeni praznik, na katerem bosta govorila oba, Hitler in Mussolini.

IZOGIBANJE SKRAJNOSTI

Hull povdaril, da je v sedanjih nemirnih časih za Ameriko mogoča edino srednja pot med dvema ekstremoma.

New York, N. Y. — Amerika se nima niti namena, zaupati sama vase, da bi bila slepa za to, kar se po ostalem svetu godi, niti se ne namerava podati toliko v mednarodne zadeve, da bi se zapletla v spore, ki jih imajo med seboj druge države, marveč je njen namen, da se drži srednje poti med obema ekstremoma.

Tak je bil splošen smisel govora, ki ga je imel državni tajnik Hull, ko je nastopil v ponedeljek pred konvencijo Ameriške legije in sporočil zborovalcem pozdrave od predsednika Roosevelta.

Hull je omenil, kako razočaranje je to za ameriške vojne veterane, ki so se šli v Evropo bojevati, da upostavijo na svetu demokracijo in da napravijo konec vsem vojskam, ko vidijo da so države padle pod diktatorsko pest, da se namesto miru na vseh koncih pripravljajo na vojna, in da se niti mednarodne pogodbe ne spoštujejo več; v takih temnih časih, je povdaril, za Ameriko ni drugega, kakor da se skrbno drži srednje poti in pri tem neumorno deluje za ohranitev miru.

NAČRT O MERILIH ZA PANKANJE

Chicago, Ill. — V tork se je vršilo javno zasliševanje glede načrta, da se instalirajo ob ulicah "downtown" merila za parkanje avtomobilov. Avtomobilist bo v aparat vrget nikel, kar mu bo dalo pravico parkanja za določen čas. S tem se bo parkanje avtomatično kontroliralo.

Oglašite v "Amer. Slovencu" imajo vsikdar uspeh!

Iz Jugoslavije

Voda je odprla staro votlino, v kateri so našli poleg kapnikov tudi ostanke ljudi in živali. — Strašna nesreča mladega delavca na Jesenicah. — Smrtna kosa. — Druge vesti iz raznih krajev domovine.

Povodenj odkrila podzemski svet

Krško, 30. avg. — Zadnje neurje ki je tako hudo prizadelo našo lepo Dolenjsko, je odkrilo v tukajšnji bližini novo čudo, za katero so se pričeli zanimati tudi zgodovinski raziskovalci. Ko so ljudje po prestanem strahu ogledovali škodo, so pri tem izsledili v Dolu, v podnožju Gorjancev, novo odprtino, v katero so se podal nekateri pogumni radovedneži, ki so potem pripovedovali zanimive stvari.

V jama so hiteli potem mnogi v nadi, da kaj najdejo. Pohitel pa je v jama tudi naš znani raziskovalec g. Oton Auman, ki neumorno odkriva zgodovinske skrivnosti izpod ruše in skale, da jih ohrani muzeju ali znanstvenim institutom. Kakor je soditi po vseh znakih, je jama že prastara, a jo je zemeljski plaz zadelal in jo do usodnega 1. t. m. zakrival radovednim očem zemljanov. Po silnem deževju je množina vode v zaprti jami tako narasla, da zemska plast ni mogla več vzdržati silnega pritiska in si je voda izsilila odtok skozi nov rov, skozi katerega se je v silni množini zlila v razmerno ozko dolinico in jo poplavlila. Deroča voda tudi sami jami ni prizanesla, kajti odtrgala je mnogo kapnikov in kapniških plasti, katere je s človeškimi, živalskimi in lončenimi ostanke deloma vrгла iz jame, deloma pa jih pustila v jami med stenami in kamenjem. Da bi olajšal delo strokovnjakov, je g. Auman rešil in shrnil nekaj prav zanimivih predmetov, izmed katerih vzbujajo posebno pozornost živalska lobanja z grebenom.

Po točnem pregledu se bodo našli gotovo še drugi važni predmeti, na katere se bodo lahko oslanjale trditve o rabi te jame v davniini.

Smrtna nesreča v tovarni

Jesenice, 3. sept. — Danes dopoldne se je v tovarni KID na Jesenicah smrtno ponesrečil 21 letni delavec Stanko Veder, zaposlen pri stavbnem podjetju Slograd. Veder je bil šele štiri mesece v službi tega podjetja in dopoldne je pleskal ogrodje novega poslopja v jeklarji. Ko je sedel kakih 10 metrov na tračnici je privozil žerjav, ki ga je pritisnil k železni lestvi tako hudo, da je nesrečni fant bruhnil kri in je bil čez nekaj trenutkov mrtev.

ŠIRITE AMER. SLOVENCA

DENAR V STARI KRAJ

V Jugoslavijo: V Italijo:

Za: 2.55	Din: 100	Za: 6.50	Liri: 100
5.00	200	12.25	200
7.20	300	30.00	500
11.65	500	57.00	1000
23.00	1000	112.50	2000
45.00	2000	167.50	3000

Pri večjih svotah poseben popust.
Za izplačila v dolarjih:
a \$5. pošljite \$5.75. — Za \$10. pošljite \$10.85. — Za \$25. pošljite \$26.00.
Dobivamo denar tudi iz starega kraja sem.
Vsa pisma pošljite na:
JOHN JERICH
1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

IRCI POČASTILI AMERIKANCA
Novoimenovani ameriški po slank za Irsko, John Cudahy, ko je ne davno predložil svoje poverljive listine predsedniku de Valera. Ko je prišel iz predsedniške palače, mu je irska častna garda napravila vilo pred vratih spalni, ki ga kaže gorja slika.

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki. Ustanovljen leta 1891.

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America. Established 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljnov in dnevoov po praznikih.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

EDINOST PUBLISHING CO. Naslov uredništva in uprave: 1849 W. Cermak Rd., Chicago

EDINOST PUBLISHING CO. Address of publication office: 1849 W. Cermak Rd., Chicago

Table with rates for subscriptions and advertising, including sections for 'Naročnina' and 'Subscription'.

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Evropa se igra z ognjem

Svet se morda ni zavedal, da je zadnje dni vladala silno velika napetost v Sredozemlju. Veliko manjše nape-

Žrelo vulkana, iz katerega razmere bruhajo iz sebe zelo napete razmere, je v Španiji. Tam se bije boj med dveh svetovnih nazoroma.

Sedanja doba kaže, da se hoče Mussolini s svojim fašizmom na vsak način uveljaviti. Pri tem mu zvesto pomaga Hitler, nemški rujav fašist.

Mussolini je z osvojitvijo Abesinije uveljavil italijanski upliv v Afriki. Da bi postal absolutni gospodar v vsem Sredozemlju je neobhodno potrebno, da zasigura svoj upliv v Španiji.

Zato tako brezobzirno nastopa in se ne menja za en ali drug sklep Lige narodov, ne za kak protest od kake velesile. Blufa in straši naprej iz dneva v dan.

Naravno je, da sredi takih razmer vlada velika politična nervoznost. Vsi se bojijo in se z vso nagljo oborožujejo. Vse se igra z orožjem in straši z orožjem. Vse to pa ustvarja silno nevorno eksplozivno ozračje, katerega lahko zaneti najmanjša iskra.

Za vsem stojita zadaj dva svetovna nazora, ki sta fašizem in takozvana "demokracija". Prave stalne zadovoljive socialne in gospodarske rešitve za svet nima, kakor z gleda ne fašizem, še manj pa "socialna demokracija", ki se je zadnja leta udala na celi

črti Moskvi in njeni brezbožni liniji. Oba sta nepraktična, ker s svojimi nazori ustvarjata v družbi sovraštvo med masami. Sovraštvo pa še nikoli ni prinašalo ljudem in družbi zadovoljnosti ne reda, ne mira.

DVE NOVICI IZ ZAPADA Walkerville, Mont.

Rojakom in bralcem tega lista naznanjam žalostno novico, da je umrl tukaj nagle smrti Mr. Bencich, v starosti 82 let.

Slovesnost se je vršila tako, da je bila najprej slovesna sv. maša za vse žive in mrtve žlane tega društva, katero je daroval č. Father Mihael Pirnat.

kraj, kot je Montana. Upam, da se Mr. Zalarju pri nas ni zamerilo, saj je bil z velikim veseljem in navdušenjem sprejet.

Slovesnost se je vršila tako, da je bila najprej slovesna sv. maša za vse žive in mrtve žlane tega društva, katero je daroval č. Father Mihael Pirnat.

Po programu prosta zabava s plesom ob zvokih izvrstne godbe, okusen prigrizek in dobra pijača.

Kakor se glasi zgoraj debelo tiskani naslov, tako sem bil pripomnil, ko sem bil prebral pismo poslano iz Amerike z dne 20. jul. 1937.

GLEDE NAŠE NEDELJSKE PROSLAVE Chicago, Ill.

Bliža se naš dan, ko bomo Jugoslavani proslavili stoletnico čikaško. To-le treba povdariti: druge narodnosti so že imele svoj dan.

Beremo o Poljakih, da so imeli tako slavnost, da jih noben prekositi ne more. Ne po programu, ne po številu, ne po uspehih.

Poljakov je seveda veliko, veliko, meriti se z njimi ne moremo, tudi z drugimi narodnostmi se morda ne bomo mogli kosati, številčno nas premorejo.

Odbor je vsa do pobornosti pripravil, da nas ne bo treba biti sram pred nobenim. Pokazati hočemo z svojim programom, kako je tudi naš rod sodeloval pri kulturni tvoritvi Amerike.

Garantiramo, da bo kvoder, ki ga bodo žrtvovali za vstopnico na to zabavo, dobro uporabljen. Že ta nizka cena naj nas navduši, da se stoprocentno udeležimo tega dneva.

Na svidenje v nedeljo 26. septembra.

Po programu prosta zabava s plesom ob zvokih izvrstne godbe, okusen prigrizek in dobra pijača.

Joseph Zihlerle podpredsednik pripr. odbora, Jos. Kukman blagajnik

PISMO IZ DOMOVINE.

HOČEŠ, NOČEŠ, MORAŠ! Brežice, Jugoslavija

Kakor se glasi zgoraj debelo tiskani naslov, tako sem bil pripomnil, ko sem bil prebral pismo poslano iz Amerike z dne 20. jul. 1937.

Ha, ha! da bi jaz še šel v Ameriko in se poslovil od tukajšnje zidane hiše in lepo poslikane ter okusno opremljene sobe.

NAROČNIKI V CHICAGO POZOR!

Poročam se nam, da je v okolici slovenske naselbine, kjer nosijo naš list raznašalci, zadnje čase nekdo sledil našemu raznašalcu, in je takoj za tem, ko je raznašalec odšel v drugo ulico, šel tisti nekdo in snemal list iz za vrat in ga trgal in metal proč.

Mary Kotze NAROČNIKI V CHICAGO POZOR! Poročam se nam, da je v okolici slovenske naselbine, kjer nosijo naš list raznašalci, zadnje čase nekdo sledil našemu raznašalcu, in je takoj za tem, ko je raznašalec odšel v drugo ulico, šel tisti nekdo in snemal list iz za vrat in ga trgal in metal proč.

TARZAN IN LEOPARDSKI LJUDJE

(107)

(Metropolitan Newspaper Service)

Napisal: Edgar Rice Burroughs

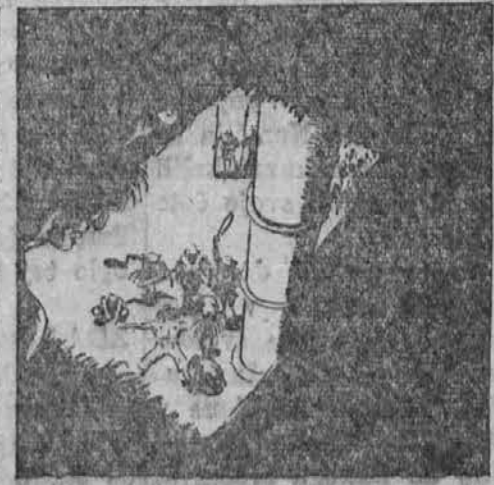
Krokodil, ki je bil videti silno stradan, je hitel za Tarzanom. Tarzan nikakor ni mogel tako hitro plavati, da bi mu bil usel, zlasti ne, ker je moral paziti na malo opico.

Nikima je Tarzana poslala in se ga trdno oprijela okoli vratu, tako je imel Tarzan obe roki prosti za plavanje.

Na kima je Tarzana poslala in se ga trdno oprijela okoli vratu, tako je imel Tarzan obe roki prosti za plavanje.

Ko je bil Tarzan enkrat na strelji, je že zaslišal iz notranjčine templja ropotanje bobnov in ko se je sklonil da skozi luknjo pogleda v notranjčino, je videl, da so se rajno začele duhovnice zbirati okoli Walterja z velikimi bati v rokah.

Dogodki med Slovenci po Ameriki

Koncert slavčkov

Barberton, O. — V soboto 25. septembra priredijo znani Barbertonski Slavčki svoj koncert.

Oglasili so se

So. Chicago, Ill. — Zadnje nedelje so se oglasili tukaj pri Mr. M. Popovichu in Novinarju Mr. Rajmund Kogovšek, Mrs. Mayme Pugel in Mr. ter Mrs. Andy Spiller, ki so prišli iz Pueblo, Colorado.

Smrt se oglaša

V Rockdale, Ill., je umrla Ana Slejko, rojena Finc, v starosti 47 let. Doma je bila iz Kozljeva pri Višnji gori.

V McKinley, Minn., je umrla rojakinja L. Žitnik, v starosti okoli 40 let. Doma je bila iz Dobrepolja na Dolenjskem.

V Barberton, O., je umrla Matilda Darwin, roj. Brumsky. Bila je članica dr. Srca Marije št. 111, KSKJ.

nezaslišanega! Gorje brežiškim ženskim dušam! Kaj pa, če jih bo zmanjkalo? Potem bodo Brežice postale edino mesto v Jugoslaviji, kjer živijo sami možje.

“Oh, kako so nove hiše slabo zidane, niti ključavnice niso več na pravem mestu!” Drugič sreča Kellerja v jutranji zori dijak, opotekajočega se po ulici.

Dijak se zasmije in reče: Sajler jezno odgovori: “Tepec neumni, to sam vem. Vprašal sem Vas, kje stanujem.” Ko je bil Keller že priletan, so mu hoteli zdravniki prepovedati uživanje alkohola.

V zdraviliščih in v toplicah se shajajo razni ljudje različnih običajev in šeg ter navad. Ne daleč od Brežic so znane Čateške toplice.

Vi, cenjeni bravci A. Slov. pa zdravi ostanite! Tako vam kliče preko širnega morja

P. B. W.

Corelo je

V Razvanju je nastal ogenj na gospodarskem posloju posestnice Julke Kac, ki je na mah objel vso domačijo s stanovanjsko hišo vred. Domačinom in gasilcem, ki so prihitali na pomoč, se je posrečilo da so rešili živino, ostalo so uničili plameni.

